

Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Gjelder forslag om endring av diverse godkjenningsforskrifter for å kunne kreve gebyr ved manglende oppmøte til bestilt time for hallkontroll

Høring om forslag til endringer i:

- *Forskrift 5. juli 2012 nr. 817 om godkjenning av bil og tilhenger til bil (bilforskriften)*
- *Forskrift 1. juni 2016 nr. 560 om godkjenning av moped og motorsykkel (motorsykkelforskriften)*
- *Forskrift 1. juni 2016 nr. 561 om godkjenning av traktor og tilhenger til traktor (traktorforskriften)*
- *Forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften)*
- *Forskrift 10. oktober 2013 nr. 1217 om godkjenning og registrering av amatørbygde kjøretøy*

Vegdirektoratet
Trafikant- og kjøretøyavdelingen
27. februar 2018

1. Innledning

Vegdirektoratet sender med dette forslag til endringer i bilforskriften § 20, motorsykkelforskriften § 19, traktorforskriften § 20, kjøretøyforskriften § 1–14 og forskrift om amatørbygde kjøretøy § 8 på høring.

Høringsnotatet omfatter forslag om etablering av regler som slår fast at manglende fremstilling av kjøretøy til bestilt time for hallkontroll, uten at denne på forhånd er avbestilt, skal gebyrlegges. Forslag til endring i forskrift om amatørbygde kjøretøy gjelder kun oppdatering av en henvisning til gebyrbestemmelsen i bilforskriften, som følge at denne justeres.

Vegdirektoratet sendte forslag om innføring av gebyr for manglende oppmøte på høring allerede i 2013, den gang for bilforskriften og kjøretøyforskriften. Av systemtekniske årsaker har disse ennå ikke blitt vedtatt. Forslaget i 2013 inneholdt også etablering av hjemmel i vegtrafikkloven for å kunne fastsette regler i forskriftene om gebyr for manglende oppmøte. Hjemmelen i vegtrafikkloven er på plass, og det som dermed gjenstår er å få fastsatt reglene i de fire godkjenningsforskriftene. Som følge av den lange tiden som har gått samt at vi har fått tre nye forskrifter (traktor, MC og amatørbygg), sendes dette på ny høring.

2. Bakgrunnen for forslaget

Statens vegvesen har et betydelig antall kjøretøykontroller i hall. Før fremstilling av kjøretøy til kontroll bestilles time over internett eller pr. telefon. Hvert år i perioden 2009 – 2012 ble det gjennomført i overkant av 40 000 kontroller. Statens vegvesen erfarer at en del av de bestilte timene ikke blir benyttet av kunden, uten at vedkommende på forhånd har avbestilt timen. Tall fra Trondheim trafikkstasjon, som har ført nøyaktig statistikk på dette, viser at for månedene juni, juli og august 2012 var det 1 565 bestilte timer på lette kjøretøy, hvorav 151 ble stående ubenyttede som følge av at kunden ikke møtte. Dette utgjør da ca. 10 %.

Som følge av manglende tallmateriale på landsbasis, ba Vegdirektoratet i forkant av høringen i 2013 Statens vegvesens regionskontorer om tilbakemelding på hvilke erfaringer de har i forhold til problemets omfang. Regionenes tilbakemeldinger indikerte at andelen ubenyttede bestilte timer for hallkontroll utgjør anslagsvis 10 til 30 %.

Innføring av gebyr har som formål å medvirke til at flere benytter de timene som er bestilt, og at kunder som ikke har mulighet til å møte eller ikke ønsker å møte til oppsatt time, avbestiller timen innen rimelig tid. Dette vil bedre utnyttelsen av den enkelte trafikkstasjons ressurser. Målet er å få færre kontrolltimer som står ubenyttet, noe som igjen kan bidra til en bedring av ventetidsproblematikken som flere trafikkstasjoner sliter med. Trafikkstasjonene vil også ha mulighet til å avsette den konkrete tiden til annet trafiksikkerhetsarbeid.

Vegdirektoratet har vurdert om det bør kunne ilegges gebyr for manglende fremstilling av kjøretøy til kontroller som i utgangspunktet er gratis. Dette gjelder blant annet kontroller for ADR-godkjenning av kjøretøy, godkjenning av lære-/oppkjøringsvogner og godkjenning av kjøretøy til dyretransport. Gebyr i slike tilfeller vil ikke være kostnadsriktig da den aktuelle

tjenesten i utgangspunktet tilbys uten omkostninger for brukeren, og ileggelse av gebyr ville dermed i stedet fremstå som en «straff». Hensynet til en effektiv ressursutnyttelse vil alene ikke kunne begrunne gebyr i slike tilfeller. Det er således ikke aktuelt med innføring av gebyr for manglende oppmøte til kontroller som er gratis.

Vegdirektoratet har også vurdert hvorvidt det bør foretas en endring av vegtrafikkloven § 19, slik at manglende fremstilling av kjøretøy til kontroll der det gjennomføres en overprøving av periodisk kjøretøykontroll (PKK), kan belastes med et gebyr. Dette er en kontroll eieren kan be om dersom han/hun er misfornøyd med kontrollen hos PKK-organet. Det er imidlertid svært få slike kontroller og Statens vegvesens tap som følge av manglende oppmøte er svært lite. Eneste grunnen til å gebyrlegge manglende oppmøte i disse tilfellene må være et likhetsprinsipp. Vegdirektoratet er av den oppfatning at det bare bør innføres gebyr i de tilfellene manglende fremstilling er av et slikt omfang at det går på bekostning av vegvesenets tilbud til kundene. Som følge av at manglende fremstilling av kjøretøy til kontroller hjemlet i § 19 er et minimalt problem, kan ikke Vegdirektoratet se at det foreligger sterke nok argumenter til å innføre gebyr i disse tilfellene. Vi kan ikke se at likhetsprinsippet alene gjør seg sterkt nok til å begrunne en endring på dette området.

3. Nærmere om forslaget

De godkjenninger som vil bli omfattet av et gebyr for manglende fremstilling er enkeltgodkjenning av nytt eller bruktimportert kjøretøy, samt godkjenning av kjøretøy etter reparasjon/ombygging/oppbygging. Det er ved disse godkjenningsformene man har et omfang av ubenyttede timer. Vedrørende nasjonal typegodkjenning, foretas dette kun ved Risløkka trafikkstasjon (Oslo). Denne form for godkjenning følger et separat spor hva angår timebestilling, og det er dessuten et minimalt problem at timer står ubenyttet. Det foreslås derfor at regelen om betaling for ubenyttede timer ikke skal gjelde for nasjonal typegodkjenning (og heller ikke EF-typegodkjenning da vi pr. i dag ikke gjør dette i Norge).

I dag er det slik at betaling for enkeltgodkjenning og godkjenning etter reparasjon/ombygging/oppbygging skjer ved fysisk oppmøte på trafikkstasjonen før kontrollen starter (i forskriften er dette angitt som «før søknad om enkeltgodkjenning behandles»). Vegdirektoratet arbeider nå med å få på plass en timebestillingsløsning der man ved reservasjon av time må betale innen 72 timer fra bestillingstidspunktet, ellers vil reservasjonen falle bort. Dette innebærer altså, til forskjell fra i dag, at betalingen skjer før kunden kommer til trafikkstasjonen. Dette betyr igjen at dersom kunden ikke møter opp og ikke har avbestilt timen innen fristen, vil man ikke være nødt til å kreve inn gebyret, nettopp fordi betalingen allerede har funnet sted.

En konsekvens av denne løsningen er at dersom det bestilles en time til neste dag eller om to dager, vil betalingsfristen (72 timer) ikke ha utløpt før timen starter. Dersom kunden ikke har betalt og ikke møter opp, vil man ikke ha noen betaling å holde tilbake. Vegdirektoratet har vurdert om vi skal etablere en løsning for å kreve inn betaling i etterkant av at kontrollen skulle funnet sted, men vi har ikke funnet etablering av en slik løsning kostnadssvarende. Det er dessuten god grunn til å anta at de som bestiller time kort tid i forveien faktisk vil

møte til timen, vi viser her til at majoriteten av ubenyttede timer relaterer seg til timer bestilt lang tid i forveien.

Forslaget til ny forskriftstekst inneholder bestemmelser som gir adgang til ikke å refundere innbetalt gebyr dersom kunden unnlater å fremstille kjøretøyet og heller ikke har avbestilt timen senest nest siste virkedag før dato for bestilt time. Selv om fristen for avbestilling er utløpt, kan gebyr for manglende fremstilling frafalles av Regionvegkontoret dersom det fremlegges helseattest eller dokumentasjon for andre forhold som gjør det rimelig å frafalle gebyret.

Bestilling av time kan gjøres enten på internett, via telefon eller ved fysisk oppmøte på en trafikkstasjon. Uansett hvilken måte som benyttes, vil bestiller motta en bekreftelse på sms. Vegdirektoratet vil sørge for at denne bekreftelsen inneholder informasjon om eller link til vilkårene, herunder avbestillingsfrist og at gebyr for time som ikke er avbestilt innen fristen, ikke vil refunderes. Vi vil også søke å etablere en løsning der påminnelse om timen sendes ut noe tid før avbestillingsfristen utløper. Avbestilling av time kan skje på en av de samme måtene som for bestilling.

I vurderingen av om gebyr bør innføres, er det naturlig å se til områder der dette er gjort tidligere. På førerkortområdet ble det i *forskrift om førerkort m.m. av 19. januar 2004 nr. 298* innført gebyr for manglende oppmøte til bestilt førerprøve (§ 14-2). Forskriften trådte i kraft 1. mars 2004. Bakgrunnen for innføring av bestemmelsen var nettopp at flere kandidater til førerprøven bestilte timer uten å benytte disse. Dette medførte at det oppsto mye "dødtid" i forbindelse med avvikling av førerprøvene. Bestemmelsen gjennomgikk en mindre endring med virkning fra 1. januar 2010 ved at gebyret kunne ilegges dersom brukeren *ikke gjennomførte* førerprøven. Frem til da hadde det vært noe tvil om gebyret kunne ilegges dersom brukeren møtte opp, men ikke gjennomførte prøven.

Endringen i førerkortforskriften i 2004 har resultert i en atferdsendring blant brukerne og man kan se en betydelig nedgang i antall timer der kunden ikke har møtt uten å ha avbestilt timen. Oversikten nedenfor viser antall fullførte førerprøver og antall som ikke har møtt i årene 2002 til 2006. Innføring av gebyr for manglende gjennomføring av bestilt førerprøve har med andre ord hatt god effekt, og det er nå et begrenset antall som ikke gjennomfører prøven.

Klasse	2002		2003		2004		2005		2006	
	AntallFullført	AntallIkkeMøtt	AntallFullført	AntallIkkeMøtt	AntallFullført	AntallIkkeMøtt	AntallFullført	AntallIkkeMøtt	AntallFullført	AntallIkkeMøtt
A	8355	361	6933	296	6719	150	4352	110	4640	72
B	74968	3361	77067	2263	75751	1217	85005	1349	64028	1065
C	5559	173	5738	152	5826	91	4731	67	4436	62
CE	3332	96	3611	102	3368	58	3259	65	2301	36

Vegdirektoratet har som mål at den samme atferdsendring vil skje ved innføring av gebyr for manglende fremstilling av kjøretøy til bestilt time for hallkontroll. Som det fremgår av statistikken ovenfor var problemet på førerkortområdet mindre enn 5 %. Dette til tross så ble det innført en gebyrhjemmel for manglende gjennomføring. Dersom man legger inn en

«sikkerhetsmargin» i det tallmaterialet/erfaringene man har i forhold til manglende oppmøte til bestilte timer for hallkontroll, er det ingen grunn til å tro at problemet er mindre på dette området enn på førerkortområdet.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er i henhold til Finansdepartementets retningslinjer en forutsetning ved fastsettelse av gebyrer at de er kostnadsriktige. Gebyret skal med andre ord gjenspeile de faktiske kostnadene tjenesteyteren har knyttet til det å tilby den aktuelle tjenesten. Prinsippet om kostnadsriktighet tilsier at gebyr for manglende oppmøte til hallkontroll bør være på samme nivå som gebyr for godkjenning av kjøretøy. At den avsatte tiden til hallkontroll unntaksvis kan benyttes til andre oppgaver, slik at det reelle inntektstapet for Statens vegvesen reduseres noe, endrer ikke dette. Det er en tilsvarende vurdering som er lagt til grunn når det gjelder gebyr for manglende gjennomføring av bestilt time til førerprøve, jf. førerkortforskriften § 14-2 annet ledd.

Det er vanskelig å angi hvor stor den preventive effekten av å etablere gebyret vil være, og følgelig også hvor store inntektene dermed blir. Sannsynligvis vil inntektene avta etter hvert som gebyret blir tatt i bruk. Utstedelse av og oppfølging av gebyret vil på den annen side nødvendigvis føre til noe ekstra administrativt arbeid, men dette antas å bli veid opp av de positive effektene av at færre timer blir stående ubenyttede.

6. Høringsfrist

Vegdirektoratet ber om høringsinstansenes eventuelle kommentarer til forslaget **innen 25. mai 2018**.